

Flora- en fauna quickscan
Eibergsestraat 199 te Haaksbergen

Nijverdal, 3 oktober 2016
Projectnummer 16104

Colofon

Titel	Flora- en fauna quickscan Eibergsestraat 199 te Haaksbergen
Uitvoering	Otte Groen Advies
Opdrachtgever	Geelink Haaksbergen t.a.v. dhr. J. Geelink Eibergsestraat 199 7481 HJ Haaksbergen 0545-221 297 Ejan@geelink.nl
Projectnummer	16104
Datum	1 oktober 2016
Vrijgegeven door	E. Stevens
Status	Definitief

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Otte Groenadvies accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Otte Groenadvies uitgevoerde onderzoek neemt.

Brilsweg 1a
7441 BV te Nijverdal
Tel: 06 - 511 77 946
mail: info@ottegroenadvies.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding en doelstelling	4
1.2. Methodiek	4
1.2.1. <i>Wat is een quickscan</i>	4
1.2.2. <i>Uitvoer onderzoek</i>	4
2. Gebiedsomschrijving	5
2.1. Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	5
2.2. Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	6
2.3. Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	7
3. Beschermde soorten	9
3.1. Natuurgebieden	9
3.2. Flora	9
3.3. Fauna	9
3.3.1. <i>Zoogdieren</i>	9
3.3.2. <i>Vleermuizen</i>	9
3.3.3. <i>Vogels</i>	10
3.3.4. <i>Amfibieën</i>	10
3.3.5. <i>Reptielen</i>	11
3.3.6. <i>Vissen</i>	11
3.3.7. <i>Ongewervelden</i>	11
4. Conclusies	12
4.1. Beschermde gebieden	12
4.2. Beschermde soorten	12
4.3. Aanbevelingen	12
Bronnen	14
Bijlage	16

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en doelstelling

Firma Geelink is voornemens een nieuwe werkplaats te bouwen. Op de locatie waar de nieuwbouw is gepland staan twee aan elkaar geschakelde oude schuren en een aaneengeschakelde garage. Deze schuren en de garage worden geamoveerd. De woning blijft behouden. Om optimaal om te gaan met het zorgvuldigheidsprincipe uit de Flora- en faunawet heeft de eigenaar besloten om een onderzoek te laten doen, alvorens de werkzaamheden uit te voeren. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quickscan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkelingen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Flora- en faunawet en natuurbeschermingwet.

In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd en getoetst aan de natuurwetgeving en –beleid.

1.2. Methodiek

1.2.1. Wat is een quickscan

Een quickscan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quickscan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quickscan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2.2. Uitvoer onderzoek

Op 29 september 2016 is een bezoek gebracht aan het plangebied en directe omgeving. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijk aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten en de indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke).

Tijdens het onderzoek waar dit rapport uit is voortgekomen is niet alleen gelet op flora en fauna binnen de contouren van het plangebied, maar ook op beschermde flora- en fauna in de nabije omgeving. Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen in het plangebied.

2. Gebiedsomschrijving

2.1. Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De locatie is gelegen in het kampenlandschap. Twee vrijwel evenwijdig lopende dekzandruggen ten westen en noordwesten van de kern Haaksbergen vormen de basis voor de ontwikkeling van het kampen- of hoevenlandschap. De kleinere dekzandruggen en –koppen werden als bouwland in gebruik genomen door enkele boeren, waardoor zogenaamde eenmansesjes ontstonden. Langs deze esjes liggen veelal kronkelende wegen (aangepast aan de topografie van het terrein), waaraan de boerderijen staan en waarlangs ook de lage graslanden liggen. Veel van de oorspronkelijke beplantingen zijn in de loop der tijd grotendeels verdwenen. Ook het verleggen van wegen en het normaliseren van beken heeft de oorspronkelijke structuur van het hoevenlandschap aangetast.

De onderzoekslocatie wordt omgeven door agrarische percelen afgewisseld met houtwallen en bospercelen en met verspreid staande boerderijen. De noordwestkant van het perceel wordt begrenst door de Eibergsestraat. Aan de noordoostkant ligt een perceel met een woning met bijgebouwen. De zuidoostkant van het perceel grenst aan het bosgebied aftink. Ten zuidwesten ligt een agrarisch perceel.

De onderzoekslocatie betreft een garage en twee oude schuren. De garage is een tussengebouw, heeft een steens muur en een met dakleer afgewerkt plat dak. Schuur 2 bestaat uit een steens muur waar in het verleden direct tegenaan een nieuwe muur is geplaatst. Het dak is niet geïsoleerd en bestaat voor een deel uit dakpannen en voor een deel uit asbest platen. Schuur 3 bestaat oorspronkelijk, net als schuur 2, uit een steens muur, in het verleden is eveneens een muur tegenaan geplaatst. De muren van beide schuren beschikken niet over spouwgaten. Verder staan er op dit perceel een woonboerderij met diverse bedrijfsgebouwen. Een groot deel van het perceel is verhard met klinkers en gestort beton. Een klein deel wordt ingenomen door een siertuin.

Afbeelding 1, rood: planlocatie

Afbeelding 2, rood: planlocatie.
1: garage, 2 & 3 oude schuren

2.2. Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

Voor de voorgenomen ontwikkelingen worden een garage en twee bestaande schuren geamoveerd. Op deze locatie wordt een nieuw bedrijfsgebouw geplaatst. Ten behoeve van de reconstructie verdwijnt plaatselijk begroeiing, dit beperkt zich tot plantgoed in de siertuin. De uitvoering van het plan is gepland in het jaar 2017.

2.3. Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Op de onderstaande afbeelding wordt weergegeven welke natuurgebieden binnen een straal van 3 km, gezien vanaf de planlocatie, aanwezig zijn. De locatie waar het onderzoek heeft plaatsgevonden staat aangegeven is rood omlijnd. Het plangebied grenst aan de NNN (voormalige EHS, Ecologische Hoofdstructuur). Doordat de geplande werkzaamheden kleinschalig zijn, valt het niet te verwachten dat de werkzaamheden een negatieve invloed heeft op de beschermde natuurgebieden.

Afbeelding 3, Rood: Plangebied, Groen: NNN (voormalige EHS, Ecologische Hoofdstructuur).

Foto impressie plangebied

Garage met twee oude schuren

Achterzijde garage

Binnenkant garage

Binnenkant oude schuur 2

Binnenkant oude schuur 3

3. Beschermde soorten

3.1. Natuurgebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden. Op grond van de beperkte schaal van de ingreep en de bestemming is een negatief effect op beschermde natuurgebieden uit te sluiten.

3.2. Flora

De directe omgeving van de planlocatie, de garage en twee oude schuren geheel bestraat. Er is geen flora aanwezig. Het voorkomen van strikter beschermde plantensoorten derhalve uit te sluiten.

3.3. Fauna

3.3.1. Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. Er zijn geen zoogdieren in het plangebied waargenomen. Mogelijk maken kleine algemeen voorkomende zoogdieren gebruik van de planlocatie. De meest voor de hand liggende soort op deze locatie is huisspitsmuis (tab. 1). De oude schuren zijn geschikt als verblijfplaats van grotere zoogdieren zoals steenmarter (tab. 2). Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van deze soort.

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt en tijdelijk verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Mogelijk gebruikt steenmarter het plangebied als foerageergebied. In de toekomst blijft het plangebied geschikt als foerageergebied. Tevens is er ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de nabije omgeving. Negatieve effecten op steenmarter worden niet verwacht.

Met de voorgenomen ontwikkeling worden geen negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren verwacht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

3.3.2. Vleermuizen

Een vleermuisonderzoek valt buiten het kader van een quickscan. Wel is de potentie onderzocht van het terrein voor vleermuizen en is gelet op sporen. Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in holten van bomen en besloten of donkere ruimten van kunstwerken, zoals gebouwen.

Garage (locatie 1)

De garage is een tussengebouw, heeft een steens muur en een plat met dakleer afgewerkt dak.

Schuur (locatie 2)

Schuur 2 bestaat uit een steens muur waar in het verleden direct tegenaan een nieuwe muur is geplaatst. De muren beschikken niet over spouwgaten. Het dak is niet geïsoleerd en niet afgetimmerd. Het dak bestaat voor een deel uit dakpannen en voor een deel uit asbest golf platen. Door de het ontbreken van enkele dakpannen en voren lijkt het dak vanaf de buitenzijde geschikt voor vleermuizen om in weg te kruipen, echter door het gebrek aan kleine ruimten en het open karakter van de schuur resulteert in een onstabiel microklimaat. De oude schuur goed toegankelijk voor predators. Tijdens het onderzoek zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen.

Schuur (locatie 3)

Schuur 3 bestaat oorspronkelijk uit een steens muur, hier tegenaan is in het verleden een muur geplaatst. De muren beschikken niet over spouwgaten. Op het dak liggen asbest golfplaten. Aan de onderzijde zijn, ter isolatie, piepschuim platen geplaatst. De welvingen van de golfplaten eindigen in een open nok en zijn dus van onder naar boven open. Dit resulteert in een onstabiel microklimaat en een goede toegankelijkheid voor predators. Tijdens het onderzoek zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen.

Hoogstwaarschijnlijk wordt op het terrein gefoerageerd door vleermuizen de bomen langs het ten zuidoosten liggende bosrand kunnen een schakel zijn in vliegroutes. Het plan heeft op dergelijke functies nauwelijks tot geen invloed.

De garage (1), de twee oude schuren (2&3) bieden geen geschikte mogelijkheden als verblijfplaats voor vleermuizen. Met de ruimtelijke ontwikkelingen worden geen effecten verwacht op vleermuizen die foerageren en/of een vliegroute hebben. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied. De (mogelijke) vliegroute van vleermuizen blijft behouden, wel dient rekening gehouden te worden met verlichting.

3.3.3. Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd.

Op het perceel rondom de garage en de schuren zijn algemeen voorkomende soorten vogels gehoord zoals merels en koolmezen. Tijdens het onderzoek is op het terrein is op enige afstand van de planlocatie één huismus gehoord. Huismus is een vogelsoort uit beschermingen categorie 2. Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door het gebrek aan beschutting in de vorm van (blad houdende)hagen, zandplekjes en (open)water, voldoet de directe omgeving van de te amoveren gebouwen niet aan de habitateisen van de huismus.

In de garage en schuren zijn geen nest- en/of verblijfplaatsen van vogels aangetroffen. Wel liggen er verspreid op enkele plaatsen uitwerpselen, die kunnen er op wijzen dat deze sporadisch wordt gebruikt door vogels. De oude schuren (gebouw 2 en 3), kunnen geschikt zijn voor algemeen voorkomende soorten vogels.

Effecten op vogels door verlies van broed- en foerageergebied zijn derhalve te verwaarlozen.

3.3.4. Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn in meer of mindere mate beschermd. Het terrein rond om de gebouwen is geheel verhard en beschikt niet over oppervlaktewater. De planlocatie is ongeschikt als voortplantingsbiotoop. Als landbiotoop is het in beperkte mate geschikt. De omgeving wordt gevormd door droog bos, bebouwing en agrarische percelen.

Oppervlaktewater ontbreekt in de omgeving. Op basis hiervan zijn alleen de weinig kritische soorten van tabel 1 te verwachten, zoals gewone pad en bruine kikker. Het voorkomen van strikter beschermde soorten is uit te sluiten.

3.3.5. Reptielen

Alle soorten reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied biedt voor geen van de Nederland voorkomende reptielen een geschikt biotoop en verspreiding niet verwacht binnen het plangebied. Een ontheffing Flora- en faunawet of nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

3.3.6. Vissen

In en rond het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Een effect op vissen in het algemeen is daarom uit te sluiten.

3.3.7. Ongewervelden

De beschermde soorten ongewervelden zijn gebonden aan zeer specifieke habitats. Het plangebied komt voor geen van de beschermde soorten overeen met hun habitat. Deze soortgroep is daarom in zijn geheel uit te sluiten.

4. Conclusies

4.1. Beschermd gebied

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermd gebied. Op grond van de beperkte schaal van de ingreep en de bestemming is een negatief effect op beschermd natuurgebieden uit te sluiten.

4.2. Beschermd soorten

Tijdens het onderzoek zijn geen strikt beschermd soorten flora- en fauna aangetroffen. Uit bureauonderzoek is gebleken dat de planlocatie geen belang vormt voor strikter beschermd soorten.

4.3. Aanbevelingen

Zorg dat de werkzaamheden binnen het plangebied plaatsvinden. Mocht er tijdens de uitvoer van het werk onverhoopt bijzonderheden worden aangetroffen, raadpleeg een inzake deskundige.

De garage en de 2 oude schuren zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Hoogstwaarschijnlijk wordt op het terrein gefoerageerd door vleermuizen en de bomen langs de bosrand kunnen een schakel zijn in vliegroutes. Mits de werkzaamheden overdag plaatsvinden is verstoring op eventueel aanwezige vliegroutes niet te verwachten.

Om schade aan broedsels te voorkomen dient het verwijderen van de daken buiten het broedseizoen plaats te vinden. De piek van het broedseizoen ligt in de periode half maart-half juli, maar eerdere en latere broedgevallen komen voor. Van november tot en met februari is de kans op broedgevallen zeer klein. Het is mogelijk om tijdens het broedseizoen te werken wanneer maatregelen zijn genomen om broedgevallen te voorkomen of wanneer een inspectie uitwijst dat geen broedsels aanwezig zijn.

5. Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag RVO (Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels): “Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Bronnen

Boeken

C.M. Creemers, J.C.W Van Delft. Nederlandse fauna deel 9. De amfibieën en reptielen van Nederland (RAVON)

Dietz, C., von Helversen, O., Nill D. (2011). Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest – Afrika (*eerste druk*). Utrecht: Uitgeverij Trion Natuur

Limpens, H., et al., *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV, Utrecht, 1997

Meijden, R. van der, *Heukels' Flora van Nederland*, Wolters-Noordhoff, 1996

Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora, Stichting Floron, Nijmegen 2011

Reinald Skiba, Europäische Fledermäuse. Die Neue Brehm-Bücherei Bd.648. Westarp Wissenschaften. Hohenwarsleben.2009

Weeda, E.J. et al., *Nederlandse Oecologische Flora*, KNNV, Leiden, 1999.

Internet

Alterra

Onderzoeksinstituut

Alterra

Alterra draagt door deskundig en onafhankelijk onderzoek bij aan het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame groene leefomgeving.

Geraadpleegd op 30 september 2016

<http://www.synbiosys.alterra.nl>

Gemeente Haaksbergen

Algemene informatie, buitengebied Haaksbergen, kaart landschapstypen van Haaksbergen en omschrijving.

Geraadpleegd op 30 september 2016

<http://www.haaksbergen.nl/ruimtelijkeplannen>

Kadviewer

Topografische kad viewer van Nederland

Geraadpleegd op 30 september 2016

<http://kadviewer.kademo.nl>

Netwerk Groene Bureaus

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. gespecialiseerd in ecologische advisering op het gebied van inrichting, beheer en beleid

Vleermuisprotocol 2013.

Geraadpleegd op 30 september 2016

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl>

RVO

RVO Rijksdienst voor ondernemend Nederland.

Planten, dieren en natuurgebieden worden wettelijk beschermd via regels, vergunningen en subsidies. De belangrijkste zijn de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de CITES-regelgeving.

Geraadpleegd op 30 september 2016

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur>

Vogelbescherming

Vogelbescherming is een landelijke onafhankelijke natuurbeschermingorganisatie gericht op vogels.

Geraadpleegd op 30 september 2016

http://www.vogelbescherming.nl/vogels_beschermen/wet_en_regelgeving

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Sovon Vogelonderzoek Nederland is een non-profit organisatie die in Nederland het voorkomen en de ontwikkeling van Nederlandse vogels bijhoudt

Geraadpleegd op 30 september 2016

<http://www.sovon.nl>

Bijlage

Wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands- Conventie, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van RVO.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;

2) er is geen alternatief;

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Per 26 augustus 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Ontheffing op basis van belang j; de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang e; dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Er is nadruk komen te liggen op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden:

1. Mitigatie

Wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen, is een ontheffing niet meer verplicht.

2. Ontheffing

Wanneer mitigatie niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is verwerkt in de provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein beherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.